

Auxiliū vero de celo vobiscū sit. Et
elegit de regione viginti milia viro-
rū intelligatorū et equites et pfe-
ci sunt ad cendēdū et dormierunt
in modū. Et surrexerunt mane et
abierūt in campū. Et ecce exercit⁹
copiosus in obuiā illis peditū et
equitū et fluuius torrens eāt in
mediū ipsorū. Et admouit castra
extra fatiē eorū ipse et pplus ei⁹ et vi-
dit populū trepidantē ad trāsire
tandū torrentē et trāsiretavit pri-
m⁹. Et viderūt eū viri et transierūt
post eū. Et dimisit populū et eq-
tes in medio peditū. Erat autē equi-
tatus adūsari⁹ copiosus nimis.
Et exclamauerunt sacris tub⁹ et in-
fugā conūsus est cendēteus et ca-
sti eius et ceciderunt ex eis multi
vulnerati. residuū autē in munitio-
nē fugerūt. Tūc vulneratus est
indas frat⁹ iohānis. Iohes autē
insecutus ē eos donec venit cedro-
nā quam edificauit. Et fugerunt
vsq; ad turres que erāt in agris
azoti et succēdit eas igni. Et cecide-
runt ex illis duomilia viroz et re-
uersus ē in indeā in pace. Et ptho-
lomeus fili⁹ abobi cōstitutus erat
dux in cāpo iericho et habebat ar-
gentū et aux multū. Erat enim ge-
ner hūmī sacerdotis. Et exaltatū ē
cor eius et volebat obtinere regio-
nem et cogitabat doli adūsus sy-
monē et filios eius ut tollerēt eos.
Symō autē pambulans ciuitates
que erant in regione indee et solli-
citudinē gerens earū descendit in
iericho ipse et mathathias fili⁹ ei⁹
et indas. Anno cētesimo septuage-
simo septimo mēse vndeā. Die
ē mēsis sabbath. Et suscepit eos

fili⁹ abobi in munitiūculā que vo-
cat⁹ doch cū dolo quā edificauit et
fecit eis diuinū magnū et abscon-
dit illie viros. Et cū inebriatus es-
set symon et filij ei⁹. surrexit ptho-
lomeus cū suis et sūperūt arma
sua et intrauerūt in diuinū et occi-
derūt eū et duos filios ei⁹ et quos-
dā pueros eius. Et fecit deceptio-
nē magnā in israel et reddidit ma-
la p bonis. Et scripsit hec ptholo-
me⁹ et misit regi ut mitteret ei exē-
citū in auxiliū et traderet ei regio-
nē et citates eorū et tributa. Et mi-
sit alios in gazara tollere iohem
et tribunis misit epistolas ut ve-
nirent ad se et daret eis argentū
et aux et dona. Et alios misit occu-
pare iherlēm et mōtes tēpli. Et pcur-
rens quidā nūtiāuit iohām i ga-
zara qd perijt pat⁹ eius et frēs eius
et qd misit teq; interfici. Ut audiuit
autē vehementer expauit et cōprehē-
dit viros qd venerāt p dēre eū et oc-
cidit eos. Cognouit em̄ qd que-
rebāt eū p dēre. Et cetera smonuz
iobis et belloz ei⁹ et bonaz vtutū
qb⁹ fortit⁹ gessit et edificij muroz
qs extruxit et rez gestaz eius. ec-
ce hec scripta sūt in libro diez sac-
docij ei⁹. ex quo fact⁹ est pnceps
sacerdotū post patrez suū.

Explicit lib⁹ p̄m Machabeoz.

Incipit scđ⁹ lib⁹ Machabeoz.

Ratrib⁹ qui sunt p
egiptū iudeis salutē
dicunt fratres qd sūt
in iherosolimis iudei
et qd in regione indee
et pace bonā. Bñficiat vob⁹ deus et

memineat testamēti sui qđ locut⁹
ē ad abrahā a ysaac a iacob ser
uoz suoz fideliū et det vob cor
oib⁹ ut colatis eū a satiatis eius
volūtate corde magno a aīo volē
ti. **A**dapeiat cor vestz in lege sua
a in pceptis suis a satiāt pacē. **E**x
audiat oracōes vrās a recōciliē
vob nec vos deserat in tpe malo.
Et nūc h sum⁹ orantes p vob. **R**e
gnāte demetrio āno centesio sēra
gesimonono nos iudei scripsim⁹
vob in tribulacōne et ipetu q sup
ueit nob in istis ānis ex quo reces
sit iasō a sādā tra a a regno. **P**or
tā succendēt a effuderūt sāguinē
innocētez. **E**t orauim⁹ ad dñm a
exauditi sum⁹ a obtulim⁹ sacrifici
tū a similagīnez a accendim⁹ lu
cernas a pposuim⁹ panes. **E**t nūc
frequēte dies scenophēgie mē
sis casleu. **A**nno centesimo octo ge
simooctauo pplus qui ē iherosoli
mis a i iudea senatusq; et iudas
aristobolo magistro ptolomei re
gis q ē de genere cristoz sacerdo
tū a hīs q in egipto sūt iudeis sa
lute a sanitatez. **D**e magnis pe
riculis a dō liberati magnifice gra
tias agimus ipsi: utpote qui ad
uersus talem regē dimicauimus.
Ipse enim ebullire fecit de perfide
eos qui pugnauerūt contra nos
a sādā ciuitatē. **N**ā cū in pside eēt
dux ipse a cū ipō immēsus exercit⁹
ecidit in tēplo nanee: osilio dece
ptus sacerdotū nanee. **E**tem in ea
habitaturus venit ad locū antio
ch⁹ a amici ei⁹ a ut acciperet pecu
nias mltas dotis noie. **C**ūq; ppo
suisent eas sacerdotes nanee et ipse
cū paucis ingressus eēt intra am

biū phani clausē sūt templū. **C**ū
autē intrasset antiochus apto q;
oculto aditu tēpli mittētes lapi
des pauerūt duce; et eos q cū eo
erant a diuiserūt membratū a ca
pitib⁹ amputatis foras piecerūt
Per omnia bñdictus de⁹ qui tra
didit impios. **F**acturi igi qnta
a vicefima die mensis casleu pu
rificationez templi: necessariū du
ximus significare vobis ut a vos
quoq; agatis diē scenophēgie a
diem ignis qui datus est quādo
neemias edificato templo a alta
ri obtulit sacrificia. **N**ā cum in per
fide; ducerent patres nostri: face
dotes qui tūc cultores dei erāt ac
ceptū ignem de altari occulte ab
sconderūt in valle vbi erat pute⁹
altus a fice⁹ a in eo stutati sūt cū
ita ut oib⁹ ignotus eēt loc⁹. **C**ū
autē precessent āni multi a placu
it deo ut mitteret neemias a rege
phidīs: nepotes sacerdotū illoz q
absconderant misit ad requiren
dum ignem a sicut narrauerunt
nobis non inuenērunt ignez sed
aquam crassā. **E**t iussit eos hau
rire a afferre sibi a sacrificia q im
posita erāt iussit sacerdos neemias
aspergi ipsa aqua a ligna a q
erant supposita. **V**eq; hoc factū
est a tempus affuit quo sol reful
sit qui prius erat in nubilo: accē
sus est ignis magnus ita ut om
nes mirarentur. **O**rationem autē
satiebant omnes sacerdotes duz
consummaretur sacrificium iona
tha inchoante. ceteris autem re
spondentibus. **E**t neemie erat ora
tio hunc habens modū. **D**ñe de⁹
omniū creator: terribilis a fortis

iustus et misericors qui solus es tu
in rex solus prestans solus iustus
et omnipotens et eternus qui liberas israel
de omni malo qui fecisti patres ele
ctos et sanctificasti eos. accipe sa
crificium per uniuerso populo tuo israel
et custodi preter tuum et sanctifica. **C**on
grega dispositionem nostram. libera
eos qui sunt gentibus et receptos
et abhominatos respice ut sciatur gen
tes quod tu es deus noster. **A**fflige op
primentes nos et contumeliam facien
tes in superbia. **C**onstituere populum
tuum in loco sancto tuo sicut dixit
moyses. **S**acerdotes autem psallebant
ymnos. usque consumptum est sacri
fictum. **C**um autem consumptum fuisset sacri
fictum ex residua aqua neemias ius
sit lapides maiores perfundi. **Q**uod ut
factum est ex eis flamma accensa est
et ex humis quod resulsit ab altari con
sumpta est. **V**t vero manifesta e
ret. renuntiatum est regi persarum quod in lo
co in quo ignem absconderat huius qui
translati fuerant sacerdotes. aqua
apparuit de qua neemias et qui cum eo
erant purificauerunt sacrificia. **C**on
siderans autem rex rem et diligenter
examinans. fecit ei templum ut proba
ret quod factum erat. **E**t cum probasset sa
cerdotibus donauit multa bona et alia
atque alia munera. **E**t accipiens ma
nu sua tribuebat eis. **A**ppellauit
autem neemias hunc locum nephtar
quod interpretatur purificatio. **V**ocat
autem apud plures nephi. **C**apitulum.
Quem autem in descriptionibus iere
mie prophete qui iussit eos ignem acci
pe qui transingerent ut significatum
est et ut mandauit transingerentis. **E**t
dedit illi legem ne obliuiscerent pre
cepta domini et ut non exererent men

tibus videtes simulachra aurea et
argentea et ornamenta eorum et alia
huiusmodi dicens hortabatur ne
legem amouerent a corde suo. **E**rat
autem in ipsa scriptura quomodo tabna
culum et archam iussit propheta domi
nuso ad se facto comitari secum usque
qui erunt in monte in quo moyses
ascendit et vidit dei hereditatem. **E**t re
uens ibi ieremias inuenit locum
spelunce et tabernaculum et archam et al
tare in censi intulit illuc et ostium ob
struxit. **E**t accesserunt quidam simul
qui sequebantur ut notarunt sibi lo
cum et non potuerunt inuenire. **V**t autem
cognouit ieremias. culpam illos
dixit. quod ignotus erit locus donec
congreget deus congregationem populi et pro
phetia fiat. **E**t tunc dominus ostendet hec
et apparebit maiestas domini et erunt
nubes sicut et moysi manifestabatur
et sicut cum salomon petijt ut locum
sanctificaret magno deo manifesta
bat hec. **M**agis etiam sapientiam
tractabat et ut sapientiam huius ob
tulit sacrificium dedicationis et consum
mationis templi. **S**icut et moyses ora
bat ad dominum et descendit ignis de ce
lo et consumpsit holocaustum et dixit
moyses eo quod non sit comestum quod
erat pro peccato et consumptum est. **S**imilis
et salomon octo diebus celebravit
dedicationem. **I**nferebant autem inde
scripturis et commentariis neemie
hec eadem. **E**t quilibet construens biblio
thecam congregauit de regionibus li
bros et prophetarum et dauid et epulas
regum et de donariis. **S**imilis autem et
iudas ea que didicerat per bellum
quod nobis acciderat congregauit omnia
et fuit apud nos. **S**i ergo desideratis
hec. mittite qui perferant vobis.

Aduri itaq; purificacōem scripsi
mus vob. **B**n̄ g̃ fatietis si egeritis
hos dies. **D**eus aut̄ q̃ literauit po
pulū suū a reddidit hereditatem
oib⁹ a regnū a sacerdotiū a sādī
ficacōem sicut p̄misit in lege: spe
ram⁹ q̃ cito nostri miserebit̄ a cō
gregabit de sub celo in locū sādū
Eripuit em̄ nos de magnis picul
a locum purgauit. **D**e iuda vero
machabeo a de fratrib⁹ ei⁹ a de tē
pli magni purificacōne a de are de
dicacōne. s̄ a de prelijs q̃ p̄tinent
ad antiochū nobilē a filiū ei⁹ eu
patorē a de illuminacōib⁹ que de
celo facte sūt ad eos qui p̄ indeis
fortit fecerūt: ita ut vniuersa regio
nē cū pauci eēnt vīdicaret̄ a bar
barā multitudiez fugaret̄ a famo
sissimū toto orbe tēplū recuperet̄
a ciuitatē liberarent ut leges que
abolende erāt restituerent dño cū
oī tranquillitate p̄pitio facto illis
itēq; ab iasone cyreneo quinq; li
bris cōp̄lensa temptauim⁹ nos
vno volumine breuiare. **C**ōsiderā
tes em̄ multitudinē librorū a diffi
cultatē volentib⁹ aggredi narra
tiones historiāz p̄p̄ multitudinē
reꝝ curauim⁹ volētib⁹ quidē lege
re ut eēt animi oblectacō. studio
sis vero ut facile possint memorie
cōmedare. omnib⁹ aut̄ legētib⁹
vtilitas oserat. **E**t nob̄ quidē ip̄is
q̃ hoc op⁹ breuiādi cā suscepim⁹
nō facilez laborē. ymo vero nego
tiū plenū vigiliāz a iudicis assum
psumus. **S**icut hī q̃ preparent vni
uū a querūt aliorū volūtati parē
p̄p̄ multoz grām libent̄ laborē su
stinem⁹. veritatē quidē de singul
auctorib⁹ cedentes. ip̄i aut̄ scdm̄

datam formam breuitati studeat
Sicut em̄ noue domus architecto
de vniuersa structura curandū ē.
ei vero q̃ p̄ingere curat que apta
sunt ad ornatū exquirenda sunt:
ita estimādū ē a in nob̄. **E**tem̄ in
tellectū colligere a ordiare sermo
nē a curios⁹ p̄tes singulas q̃sq;
disquirere historie ogruit auctori
breuitatē vero dictionis sectari a
execucōnes reꝝ vitare breuiatē cō
cedendū est. **H**inc g̃ narracōez in
cipiem⁹: de prefacōne tūtū dixisse
sufficiat. **S**tultū etem̄ ē aū histori
am effluere. i ip̄a aut̄ historia fue
tingi.

Capitulu. iij.

Sic cū sancta ciuitas habitaret̄ i
omni pace. leges etiā adhuc op
time custodirent p̄p̄ omē pontifi
cis disposicōez a pietatē a animo
odio hñtis mala: fiebat ut a ip̄i
reges a p̄ncipes locū sūmo hono
re dignū ducerēt a templū mari
mis muneib⁹ illustraret̄: ita ut se
leucis aspe rex de rēditib⁹ suis p̄
staret oēs sūptus ad ministeriū
sacrificiorū p̄tinentes. **S**imon autē
de tribu beniamin preposit⁹ tēpli
ostitutus: cōtendebat obfistēte si
bi p̄ncipe sacerdotū iniquū aliqd
i ciuitate moliri. **S**z cū vincere oīa
nō posset: venit ad appollonium
tharsee filiz q̃ illo tpe erat dux
celestyrie a p̄lexicis a nūtiāuit ei
pecunijs innumerabilib⁹ plenuz
eē eratū iherosolimis a omnes
copias immēsas eē que n̄ p̄tinet
ad racōem sacrificiorū. eē aut̄ pos
sibile s̄b p̄tate regis cadere vniūsa
Cūq; etulisset ad regē appollon⁹
de pecunijs que delate erant: ille
accitum heliodorū qui erat super

negotia ei⁹ misit cū mandatis ut
p̄dictā pecuniā transportaret. **S**ta
timq; heliodorus iter ē aggressus
sp̄tie q̄dē q̄si p̄ celestīriā ⁊ p̄lemi
cē ciuitates eēt pagratur⁹. re autē
vera regis p̄positū p̄fecturus. **S**z
cū uisset iherosolimā ⁊ benigne
a sumo sacerdote in ciuitate esset
except⁹. narrauit de dato indicō
pecuniarū ⁊ cui⁹ rei gratia adesset
aperuit. **I**nrogabat autē si vera
hec ita eēt. **T**unc sum⁹ sacerdos
oñdit deposita eē hec et uidualia
uiduaz ⁊ pupilloz. quedā uero
eē hircani thobie uiri valde emi
nentis in hīs q̄ detuleāt impius
symon. vniūsa autē argēti talen
ta esse q̄dringenta ⁊ auri duēta.
decipi uero eos q̄ credidissent lo
co ⁊ tēplo q̄d p̄ vniūsu mūdū ho
norat p̄ sui ueneratione ⁊ sancti
tate oīno impossibile esse. **A**t ille
p̄ hīs que habebat in mādatīs
a rege dicebat om̄i genere regi ea
deferenda. **C**ōstituta autē die intē
bat de hīs heliodorus ordinatu
rus. **N**ō modica uero p̄ vniūsa
ciuitatē erat trepidacō. **S**acerdotes
autē añ altare cū stol⁹ sacerdotalib⁹
iactauerūt se ⁊ inuocabāt de celo
eū qui de depositis lege⁹ posuit ut
hīs q̄ deposuerāt ea salua custo
dieret. **J**am uero qui uideret sumi
sacerdotis uultū mēte vulnerabat
Facies ei⁹ et color imutatus. deda
rabat inēnū animi dolore. **C**ircū
fusa em̄ eāt mestitia quedā uiro
⁊ horroꝝ corpis p̄ quē manifestus
aspiciētib⁹ dolor cordis ei⁹ effitue
bat. **A**lij etiā gregati de domibus
confluebant publica supplicatione
obsecrantes p̄ eo q̄ in cōtempnū

locus eēt ventur⁹. **A**ccindecq; mu
lieres cilicis pedus p̄ plateas cō
fluebāt. s; et v̄gines que cōduse
erāt p̄currebāt ad om̄ia. alie at
ad muros. q̄dā uero p̄ fenestras
aspiciebant. vniūse autē p̄tenden
tes man⁹ in celū dēp̄cabant. **E**rat
em̄ misera cōmixte multitudinis
⁊ magni sacerdotis i agone cōstitu
ti expectatio. **E**t hī quidē inuoca
bāt oīpotēte⁹ dēū ut credita sibi
hīs qui crediderāt cū om̄i integri
tate cōsuarent. **H**eliodorus at q̄d
decreuerāt p̄fitebat. eo dē loco ip̄e
cū satellitib⁹ circa erariū p̄sens.
s; spūs oīpotētis dei magnā fecit
sue ostēsiōis euidentia. ita ut oēs
qui ausi fuerāt p̄cere ei ruētes dei
v̄tute i dissolutionē ⁊ formidinē
ouerterent. **A**pparuit em̄ illi q̄dā
equus terribilē hīs sessore. opti
mis opeimētis adornatus isq; cū
impetu heliodoro p̄ores calces eli
fit. **Q**ui autē ei sedebat videbatur
āma hīe aurea. **A**lij etiā apparue
rūt duo iuuenes v̄tute decori. op
timi glia. specōsiq; amicu q̄ circū
steterūt eū ⁊ ex v̄traq; p̄te flagel
labāt sine inēmissiōe multis pla
gis v̄terantes. **S**ubito autē helio
dorus cecidit in terrā. eūq; multa
caligine circūfusu rapueūt atq; in
sella gestatoria positū eiecerūt. **E**t
is qui cū multis cursorib⁹ ⁊ satel
litib⁹ p̄dictū ingressus est erariū
portabat nullo sibi auxiliū feren
te manifesta dei cognita v̄tute. **E**t
ille quidē p̄ diuinā v̄tutē iacebat
mutus atq; om̄i spē ⁊ salute priua
tus. **H**ij autē dñm bñdicebant q̄
magificabat locū suū ⁊ templum
q̄d paulo ante timore ac tumultu

erat plenū apparēte oīpotente do-
mino gaudio et leticia impletū ē.
Tūc vero ex amicis heliodori qui
dā rogabant cōfestim omīa ut in-
uocaret altissimū ut vitā donaret
ei q̄ in sup̄mo spū erat cōstitutus.
Cōsiderās autē sūm⁹ sacerdos ne
forte rex suspicaret malitiā aliquā
ex indeis circa heliodorū sūmāta;
obtulit p̄ salute viri hostiaz salu-
tarē. **Cūq;** sūm⁹ sacerdos exoraret
iīdē iuuenes eisdē vestibus amici
astantes heliodoro dixerūt. **Omīe**
sacerdoti grās age. **Nā** p̄p̄ eū tibi
dñs vitaz donauit. **Tu** autē a deo
flagellatus: nuntiā oīb⁹ magna-
lia dei et potestātē. **Et** hīs dictis nō
opauerūt. **Heliodor⁹** autē hostia
deo oblata et votis magnis p̄mis-
sis ei q̄ viuere illi cōcessit et omīe ḡ-
tias agēs: recepto exercitu repeda-
bat ad regē. **Testabat** autē oīb⁹
ea q̄ s̄ oculis suis viderat opa ma-
gni dei. **Cū** at rex interrogass; heli-
odor⁹ q̄s eēt apt⁹ adhuc semel ihe-
rosolimā mitti ait. **Si** quē hēs ho-
stē a regni tui insidiatorē mitte il-
luc et flagellatum eū recipies si tñ
euaserit eo q̄ in loco sit vere dei q̄
dā v̄tus. **Nā** ip̄e q̄ habz in cel̄ ha-
bitacōez visitator et adiutor ē loci
illi⁹ et veniētes ad maleficiēduz p̄-
cutit ac p̄dit. **Igit̄** de heliodoro et
erarij custodia ita se res habet.

Primo autē p̄dict⁹ **Ca. iij.**
pecuniarū et patrie delator
male loq̄bat de omīa tāq̄ ip̄e heli-
odor⁹ istigasset ad hec et ip̄e fuiss;
incētor malorū. p̄uisorēq; citatis
ac defensorē gētis sue et emulato-
rē legis si audebat insidiatorē re-
gm̄ dicē. **S;** cū inimicitie iētū p̄ce-

derēt ut etiā p̄ quosdā symonis
necessarios homicidia fierēt: cōsi-
derās omīas piculū cōtētiōis et ap-
pollomū isanire utpote ducē celest̄
syrie et phenicis ad augēdaz ma-
litiā symonis ad regē se cōtulit nō
ut ciuū accusator. s; cōmunē vtili-
tatē apud semetip̄m vniūse mlti-
tudinis cōsiderās. **Videbat** ei sine
regali p̄uictia ip̄ossibile eē p̄ce-
reb; dari nec symonē posse cessare
a stulticia sua. **S;** post seleuci vite
excessum cū suscepisset regnū anti-
ochus q̄ nobilis appellabatur: am-
biebat iasō frat̄ omīe sūmū sacer-
dotiūz adito rege p̄mittēs ei argē-
ti talēta trecenta sexaginta et ex red-
ditib⁹ alijs talēta octoginta. **Sup̄**
hoc p̄mittebat et alia cētūquinḡ-
ta si p̄tati ei⁹ cōderet gymnasiū et
ephebiā sibi cōstituere et eos q̄ in
iherosolimis erāt antiochenos scri-
bē. **Qd** cū rex annuisset et obtinuisset
p̄ncipatū: statū ad gētilez ritūz
tribules suos transferre cepit et
amotis hīs q̄ humanitatis cā iu-
deis a regib⁹ fuerāt cōstituta p̄ io-
hānez patriē eupolemi q̄ apud ro-
manos de amicitia et societate fū-
ctus ē legatiōe legitima: ciuū in-
ra destituens p̄ua instituta sādē
bat. **Item** ausus ē s̄ ip̄a arce gym-
nasiū cōstituere et optimos quosq;
epheborum in lupanaribus pone-
re. **Eāt** at hoc non imitium s; incre-
mentum quoddam et profectus
gentilis et alienigene conuersacō-
nis propter impij et non sacerdo-
tis iasomis nephariū et inaudi-
tum scelus: ita sacerdotes iam nō
circa altaris offitia dediti essent.
sed contempto tēplo et sacrificijs

neglectis festinatē p̄cipēs fieri
palestre et p̄bicomis ei⁹ iniuste et
in exercitijs disci et patrios quidē
honores n̄ hūtes. grecas glorias
optimas arbitrabāt. Quaz grā
periculosa eos cōtentio habebat
et eoz instituta emulabant ac p̄
om̄a hīs cōsimiles eē cupiebant
q̄s hostes et peremptores habue
rant. In leges em̄ diuinas impie
agē impune nō cedit. h̄ hoc tēp⁹
sequēs dedarabit. Cū aut̄ q̄nquē
nal̄ agon tyro celebraret et rex p̄
sens eēt. misit iason facinorosus
ab iherosolimis viros peccatoēs
portantes argentū didragmas tre
centas i sacrificiū hercul̄ quas po
stulauerūt hī qui apportauerāt
ne in sacrificiis erogarent q̄a nō
oporteret. sed in alios sūptus eas
deputari. Sed hec oblata sūt q̄dē
ab eo qui miserat in sacrificiū her
cul̄. p̄p̄ p̄sentes aut̄ date sunt in
fabricā nauū trēmū. Missio au
tē in egiptū appollonio nesthei fi
lio p̄p̄ p̄matus ptholomei phy
lometoris regis: cū cognouisset an
tioch⁹ alienū se a negocijs regni
effectū p̄p̄s utilitatib⁹ cōsulens
p̄fectus inde v̄it ioppē et inde ihe
rosolimā. Et magnifice a iasone
et ciuitate susceptus cū facultatib⁹ lu
minib⁹ et laudib⁹ ingressus est
et inde in pheniē exercitiū conuēit
Et post triēnii tēp⁹ misit iasō me
nelaū sup̄dichi symonis fratrem
portantes pecunias regi et de nego
cijs necessarijs cūsa platurū. At
ille cōmendatus regi cū maḡficaf
set fatiem p̄tatis ei⁹ in semetip̄m
retrōsit sūmūz sacerdotiū supponēs
iasom̄ talenta argentū trecenta. Ac

ceptisq̄ a rege mādatis venit. n̄
quidē hīs dignū sacerdotio. aīos
vero crudel̄ tyrāni et fere belue irā
gerēs. Et iason quidē q̄ p̄p̄iū fra
trez captiuauerat ip̄e decept⁹ p̄fu
gus in amantē expulsus est regi
onē. Menela⁹ aut̄ p̄ncipatū qui
dē obtinuit. de pecunijs vero regi
p̄missis n̄ agebat cū eradionez
faceret soltratus qui arce eāt pre
positus. Naz ad hūc eradio v̄cti
galū p̄tinebat quā ob cām v̄tri
q̄ ad regē sunt euocati. Et mene
la⁹ mort⁹ est a sacerdotio succedē
te lysimacho fratre suo. soltratus
autē p̄lat⁹ ē ciprijs. Et cū hec age
rent cōtigat tharsēses et mallotas
seditionē mouere eo q̄ antiochi
regis cubine dono essent date.
Festinant itaq̄ rex venit sedare
illos relicto suffecto vno ex comi
tib⁹ suis andromico. Ratus autē
menelaus accepisse se tēp⁹ opor
tunū. aurea quedāz vasa et tēplo
furat⁹ donauit andromico et alia
vendiderat tyro et p̄ vicinas ciui
tates. Qd cū certissime cognouis
set om̄as aguebat eū. ip̄e in loco
tuto se continēs antiochie secus
daphnē. Vñ menelaus accedēs
ad andromicū rogabat ut om̄az
inficeret. Qui cū remiss⁹ ad om̄a
et datis dextris cū iureiurando q̄
uis eēt ei suspectus suafisset de asi
lo p̄cedere. statim eū pemit nō veri
tus iustitiaz. Ob quā causā nō so
lū indei. s̄ etia⁹ alieq̄ nacōnes in
dignabant et moleste ferebāt de
nece tanti viri iniusta. Sed regres
sū regē de cilitie locis adierūt iu
dei apud antiochiā simul et greci
conquerētes de iniqua nece om̄e

Contristatus itaq; antioch⁹ aio
p^{ro}p^{ter} omⁿia et flex⁹ ad misericordiaz
lacrimas fudit recordat⁹ defuncti
sobrietate et modestia. Accensiq;
a nimis andromicu purpura eru
tu p tota ciuitate iubet circū duci
et in eode loco i q i omia impietate
commiserat sacrilegu vita puari: do
mino illi odigna retribuete pena
Multis aut sacrilegijs in templo a
lysimach⁹ commissis menelai consilio
et diuulgata fama congregata e ml
titudine aduersu lysimachu multo
iam auro exportato. Turb aut in
furgentib⁹ et animis ira repletis
lysimach⁹ armatis fere trib⁹ mi
lib⁹ inq; maib⁹ ut cepit: duce q
da tyrano etate parit et demetia
pueto. S; ut intellexerut conatu
lysimachi: alij lapides. alij fustes
validos arripuerunt. quida vero ci
neret in lysimachu iecere. Et multi
qda vulnerati quida aut et pste
ti. oes vero in fuga uersi sunt. Ip
su etia sacrilegu secus erariu mte
cerunt. De hys g cepit iuditiu ad
uersus menelaum agitari. Et cu ve
nisset rex tyrr: ad ipm negotiu de
tulerunt missi tres viri a seniorib⁹
Et cu supaess menela⁹ pmisit pto
lomeo multas pecunias dare ad
suadendu regi. Itaq; ptolome⁹ in
quoda atrio positu qsi refrigerat
di gra regē adiuta deduxit a sente
tia et menelaum qde vniuerse mali
tie reu criminibus absoluit. mis
eros at qui etia si apud scitas cau
sa dixissent innocetes indicarent
hos morte dānauit. Cito g iusta
pena dederunt q p ciuitate et p^{ro}p^{lo} et
sacris vasis eaz psecuti sunt. Quā
ob rez tyrr⁹ q indigti erga sepul

tura eo y literalissimi extiterunt.
Menela⁹ aut p^{ro}p^{ter} eo⁹ qui in pote
tia erat auaritia pmanebat in po
testate: crescens in malitia ad insi
dias ciuium.

Ca. v.

EODE tpe antioch⁹ scdm p
fectione pauit in egiptu. Co
ligit aut p vniuersa iherosolimo
ru ciuitate videri dieb⁹ qdragita
p aera eqtes discurretes aureas
stolas hntes et hastas qsi cohor
tes armatas et cursus equoz per
ordines digestos et aggressiones fi
eri comin⁹ et sautoz motus et ga
leatoz multitudiez gladijs distri
ctis et teloz iact⁹ et aureoz armo
ru splendor: oisq; generis lorica⁹
Qua p^{ro}p^{ter} oes rogab⁹ in bonu mo
ste ouerti. S; cu falsus rumor exis
set tanq; vita excessisset antioch⁹
assumptis iaso no min⁹ mille vi
ris aggressus e ciuitate repente et
ciuib⁹ ad muru duolatib⁹ ad vl
timu apprehesa ciuitate menela⁹
fugit i arcē. Iaso vero no pcebat
i cede ciuib⁹ suis nec cogitabat p
spitate adusu cognatos malū ee
maximu: arbitras hostiu et n ciui
um se tropha captu⁹ Et pncipa
tu qde no obtinuit. fine vero isidi
az suaz confusione accepit et pfug⁹
itez abiit i amantē. Ad vltimu⁹
i exitu sui oclusus ab aretha ara
bu tyrano: fugies de ciuitate in ci
uitatem oib⁹ odiosus ut refuga
legu et execrabil ut patrie et ciui
hostis i egiptu extrusus e et q ml
tos de patria sua expulerat: pere
gre perijt lacedemias pfect⁹ q
si p cognatioe ibi refugiu habitu
r⁹ et q isepu⁹ tos multos abiecit
ipse anllametat⁹ et isepule⁹ abiecit

sepultura neq; pēna v'sus neq;
patrio sepulchro p'cipās. **H**is
ita tēlis suspicatus ē rex soticta
tē defuros iudeos et ob hoc p'fe
ctus ex egipto effeātis animis ci
uitatē quidē armis cepit. **I**ussit
aut militibus inficere nec p'cere
occursantib⁹ a p' domos ascedētes
trucidare. **F**lebant ergo cedes iu
uenū ac semioꝝ mulierū a natōrū
exēminia. v' g'mūq; a paruulorū
neces. **E**rāt autē toto triduo octo
gintamilia interfecit. quadragin
tamilia v'ndi. nō minus autē ve
nūdāt. **S**ed nec ista sufficiūt. **A**u
sus est etiā intrare templū vniū
sa terra sādus menelao ductore
qui legū a patrie fuit p'ditor. **E**t
scolestis manib⁹ fumēs sādā va
sa que ab alijs regib⁹ et ciuitati
b⁹ erant posita ad ornatū loci et
gloriā p'trabat indigne a cōtra
minabat. **I**ta alienatus mēte an
tiochus nō cōsiderabat q' p'p'e pec
cata habitantū ciuitatē modicū
deus fuerat iratus. p'pter qd a ac
cidit circa locū despectio. **A**lio q'n
mīl' vngisset eos multis p'ctis eē
inuolutos. sicut heliodorus q' mis
sus est a seleuco rege ad expoliā
dum erariū. etiā hic statim adue
niens flagellat⁹ a repulsus vtiq;
fuisse ab audacia. **V**erū nō p'p'e
locū gentē. s' p'pter gentē locū
deus elegit. **I**deoq; a ip'e locus p'a
ticipes fact⁹ ē p'p'i malorū. postea
aut fiet sotius bonorū a qui dereli
ctus in ira dei omnipotentis est. ite
rū in magni dñi recōciliacōne cū
fū na gloria exaltabit. **I**gitur an
tiochus milleo d'ingētis ablatis
de templo talentis velocit' antio

chiā regressus est existimās se p'
supbia terraz ad nauigandū pe
lagus vero ad ite agendū dedū
dū p'p'e mentis elationē. **R**eliquit
aut a prepositos ad affligendaz
gentē iherosolimis quidē philip
pū genere frigē. morib⁹ crudelio
rem eoipso a quo cōstitutus est.
in garisim autē andromicū a me
nelaū qui graui⁹ q' ceteri immine
bant ciuib⁹. **C**ūq; appositus esset
contra iudeos misit odiofū p'nci
pē appolloniū cū exercitu viginti
et duob⁹ milib⁹. p'cipiēs ei oēs
p'fecte etatis inficere. mulieres ac
iuuenes vendere. **Q**ui cū venisset
iherosolimā pacē simulans quie
uit vsq; ad diez sādū sabbati a
tunc feriatis iudeis arma capere
fuis p'cepit. **O**mne sq; siml' qui ad
spectaculū p'cesserant trucidauit
a ciuitatē cū armatis discurrēs in
gentē multitudinē peremit. **J**udas
aut machabeus qui decim⁹ fueāt
secesserat in desertū locū. ibiq; in
fēas vitā in montib⁹ cū suis age
bat a sem cūo resētes demorabā
tur ne p'cipēs eēnt cōmānacōis.
Ed nō post multū **C**a. vi.
temp⁹ misit rex senex quen
dā atio cenū qui p'pelleret iudeos
ut se trāfferent a patris a dei le
gib⁹. cōtaminare etiā qd in ihe
rosolimis erat templū a cōgnomi
nare iouis olimpi a in garisim p'
ut erant hī q' locū inhabitabāt
iouis hospitalis. **P**essima autē a
vniūsis g'uiis erat malorū incur
sio. **N**ā templū luxuria a comessa
tionib⁹ erat plenū et scortantiū;
cū meretricib⁹. sādūsq; edib⁹ mu
lieres se vltro igēbāt itrofrētes

ea que nō licebat. **A**ltare etiā ple
nū erat illicitis que legibus phi
lebant. **N**eq̃ aut̃ sabbata custo
dieb̃ at̃ neq̃ dies sollēnes patrī
suabant. nec simplicit̃ se quis q̃
iudeū p̃cebat. **D**ucebant aut̃ cū
amara necessitate in die natal̃ re
gis ad sacrificia ⁊ cum liberi sac̃
celebrarent: cogebant̃ edera coro
nati libero circuire. **D**ecretū aut̃
exiuit in primas ciuitates genti
liū suggerētib⁹ ptolomeis ut pa
ri modo ⁊ ipsi adūsus iudeos age
rent ut sacrificarent. eos aut̃ qui
nollent trāsire ad instituta genti
liū interficerent. **E**rat g̃ videre mi
seriā. **Q**ue em̃ mulieres delate sūt
natos suos circūcidisse quas ad
vtera infantib⁹ suspēsis cū publi
ce p̃ ciuitatē circūduxissent p̃ mu
ros precipitauerūt. **A**lij vero ad
primas coeuntes spelūcas ⁊ late
ter sabbati diē celebrantes cū in
dicati eēnt philippo flāmis succē
si sunt eo q̃ verebant̃ p̃f religio
nē ⁊ obseruantia manu sibi met
auxiliū ferre. **O**bscuro aut̃ eos q̃
hunc lib⁹ lecturi sunt ne abhorre
scāt p̃f aduersos casus. s̃ repu
tent ea q̃ acciderūt nō ad interitū
s̃ ad correctōnē eē generis nostri
Etem multo tpe nō sinere peccato
rib⁹ ex sērentia agere. s̃ statim vl
tiones adhibere: magni bñficiū ē
inditiū. **N**ō em̃ sicut in alijs nacō
nib⁹ dñs patient̃ exp̃dat: ut eas
cū iudiciū dies aduenerit in pleni
tudine peccatorū puniat: ita ⁊ i no
bis statuit ut peccatis nostris i fi
nē deuolutis ita demū in nos vñ
dicet p̃pter qd̃ nunq̃ quide⁹ a no
bis m̃sei cor diam suam amouet

corripiens vero in aduersis p̃lm̃
suū nō derelinquit. **S**ed hec nob̃
ad om̃icōem legentium dicta
sint paucis. iam aut̃ remendū
ē ad narratōem. **I**git̃ eleazarus
vn⁹ de p̃moribus scriba⁹ vit̃ eta
te p̃uectus ⁊ vultu decorus apto
ore hians cōpellabat carnē p̃ci
nam māducare. at ille gloriofissi
mā mortē magis q̃ odibilē vitā
complectēs: volūtarie p̃rebat ad
supplitiū. **I**ntuens aut̃ quō opor
teret accidere: patient̃ sustinēs de
stinauit n̄ admittere illicita p̃pter
vitē amorē. **U**n̄ aut̃ qui astabāt
iniqua miseratione om̃ot̃ p̃pter ā
tiquā vitī amicitia: tollentes eū
secreto rogabāt afferri carnes q̃
bus vsci ei licebat: ut simularet̃
māducaste sicut rex imperauerat
de sacrificij carnib⁹: ut hoc facto
a morte literaret̃ ⁊ p̃pter veterē vi
ri amicitia hanc in eo faceret hu
manitatē. **A**t ille cogitatē cepit eta
tis ac senectutis sue eminentiam
dignā ⁊ ingenite nobilitatis ca
ritatem atq̃ a puero optime ouer
sacōmis actus ⁊ scdm̃ sādē ⁊ a dō
condite legis cōstituta m̄dit cito
dicens p̃mitti se velle in infernū
Non em̃ etate⁹ nostrā dignū est
in q̃t fingere ut multi adolescētes
arbitrantes eleazarū nonaginta
annorū transisse ad vitam alieni
genay ⁊ ipsi p̃pter meam simula
tionē ⁊ p̃pter modicum corrupti
bilis vitē tempus decipiant ⁊ per
hoc maculam atq̃ execrationem
mee senectuti conquirā. **N**am ⁊ si
in presenti tempore suppliis ho
minū eripiat. s̃ manu omnipotē
tis nec vñ⁹ nec deficius effugiā.

Quā ob rēz fortē vitaz excedo se
nectute quidē dignū appaēto. ad
lescentibz aut exemplū forte relin
quā si pmpo animo ac fortē p
grūissimis ac sanctissimis legibz
honestā morte perfūgar. **Dñs** di
dis cōfestim ad supplitiū trahēba
tur. **Dñi** aut qui eum ducebant et
paulo ante fuerāt mitiores in irā
cōnūsi sunt pp̄ f̄mōnes ab eo di
dos quos illi p arrogantiā pla
tos arbitrabant. **Sed** cū plagis
perimere ingemuit et dixit. **Dñe**
qui habes sādaz scientiā manife
ste tu scis. q̄ cum a morte possem
literari duos corpis sustineo do
lores. scđz animā vero pp̄ timorē
tuū litent hec patior. **Et** iste quidē
hoc modo vita decessit. nō solū in
uenibz. s̄ et vniūse gēti memoriā
mortis sue ad exemplū v̄tutis et
fortitudinis derelinquēs. **Ca. vii.**

Quātingit aut septem fratres
vna cum matre apprehēsos
opelli a rege edere vtraqz carnes
porcinas. flagris et taureis crucia
tos. **Vñs** aut ex illis qui erat pri
m⁹ sic ait. **Quid** queris et qd vis
discere a nobis. **Parati** sum⁹ mo
ri magis q̄ patrias dei leges pre
uaricari. **Itatus** itaqz rex iussit sar
tagines et ollas eneas succendi q̄
bz statim succēsis. iussit ei qui pri
or fueāt locutis amputari ligūā
et cute capitis abstracta fūmas q̄
man⁹ et pedes ei p̄cidi. ceteris ei⁹
fratribz et matre insipientibz. **Et**
cū iam p omnia inutil factus eē
iussit ignem admoueri et adhuc
spirantē torrei in sartagine i qua
cū diu cruciaret. ceteri vna cū ma
tre inuicē se horrabant mori forti

ter dicentes. **Dñs** de⁹ aspiciet veri
tatē et cōsolabit i nobis quemad
modū in p̄testatiōe cantici deda
rauit moyses et in suis suis cōso
labit. **Mortuo** itaqz illo p̄mo hoc
modo sequētez deducebāt ad ilu
dendū et cute capitis eius cum ca
pillis abstracta interrogabant si
māduicaret prius q̄ toto corpore
p mēbra singula puniret. **At** ille
indens patria voce dixit. **Nō** faci
am. **Propt̄** qd et iste sequenti lo
co p̄mi tormēta suscepit et i vltio
spiritu cōstitutus sic ait. **Tu** quidē
scēlestissime in p̄nti vita nos per
dis. s̄ rex mūdi defunctos nos p
suis legibz i eterne vite resurrecti
one suscitabit. **Post** hūc tercius
illudic et linguaz postulatus cito
ptulit et man⁹ cōstantē extendit et
cū fiducia ait. **E** celo ista possideo.
s̄ pp̄ di leges nūc hec ip̄a despiciō
qm̄ ab ip̄o me ea receptur⁹ spero.
Ita ut rex et qui cum ip̄o erant mi
rarent adolescentis animū q̄ tāq̄
nihil duceret cruciat⁹. **Et** hoc ita
defuncto: quartū vexabāt similē
torquentes. **Et** cum iā eēt ad mor
tē sic ait. **Poti⁹** est ab hominibz
morti datos spem expectare a deo
itez ab ip̄o resuscitandos. **Tibi** ei
resurrectio ad vitā nō erit. **Et** cum
admouissent q̄ntū vexabant eū
At ille respiciēs in euz dixit. **Pote**
statē int̄ hoīes habēs cum sis cor
ruptibilis facis qd vis. **Noli** autē
putare gen⁹ nostrū a dō eē dereli
ctū. **Tu** aut patientē sustine et vi
debis magnā ptātem ip̄si⁹ quali
ter te et semen tuū torq̄bit. **Post**
hūc ducebant sextū et is mori iici
piens sic ait. **Noli** frustra errare.

Nos enim propter nosmetipsos hec patimur peccantes in deum nostram dignam admiratione facta sunt in nobis. **Tu** autem ne existimes tibi impune futurum quod contra deum pugnae temptaveris. **Supra** modum autem mirabilis et bonorum memoria digna quam pereuntes septem filios sub unius diei tempore conspiciens bono animo ferebat propter spem quam in deum habebat singulos autem illorum hortabatur voce patria fortiter repleta sapientia et femine cogitationi masculinum animi inferens dixit ad eos. **Nescio** qualiter in utero meo apparuistis. **Neque** ei ego spiritum et animam donavi vobis et vitam et singulorum membra non ego ipsa contepsi. **Sedem** mundi creator qui formavit hominis naturam quique omnium invenit originem et spiritum vobis iterum cum misericordia redderet et vitam sicut nunc vosmetipsos despiciatis propter leges eius. **Antiochus** autem contemnit se arbitratum filium et exprobratis voce despecta cum adhuc adolescentior superaret non solum verbis hortabatur sed et cum iuramento affirmabat diuinitatem se et beatum facturum et translatum a patris legibus amicis habiturum et res necessarias ei prebiturum. **Sed** ad hec cum adolescens nequaquam idcirco esset voluit rex irasci et suadebat ei ut adolescenti fieret in salutem. **Cum** autem multis eam verbis esset hortatus promisit suam furam se filio suo. **Itaque** indignata ad illum irridens crudeliter tyrannum ait patria voce. **Fili** mi miserere mei que te in utero nove me sibi portavi et lac triennio dedi et alui et in etate istam perduri. **De** to nate ut aspicias ad celum et terram et ad omnia que in eis sunt et

intelligas quia ex nihilo fecit illa deus et hoc minus genus ita fiet ut non timeas carnificem istum. **Si** dignus fratribus tuis effectus fuisse morte ut in illa miseratione cum fratribus tuis te recipiam. **Cum** hec illa adhuc diceret ait adolescens. **Quem** sustinetis. **Non** obedio precepto regis. **Si** precepto legis que data est nobis per moysen. **Tu** vero qui inventor omnis malitie factus es in hebreos non effugies manum dei. **Nos** enim pro peccatis nostris hec patimur. **Et** si nobis propter increpationem et correptionem dominus deus noster modicum iratus est. **Si** iterum reconciliabitur suis suis. **Tu** autem o scelerate et omnium hominum flagitiosissime noli frustra extollis animis spebus in suos eius inflamatus. **Non** dum ei omnipotentis dei et omnia insipientis iudicium effugisti. **Nam** fratres mei modico nunc dolore sustentato sub testamento eterne vite effecti sunt. **Tu** vero iudicio dei iustas superbie tue penas exolues. **Ego** autem si cuncta fratres mei animam et corpus meum tradidit pro patris legibus immolans deum maturius genti nostre pro pitium fieri. **teque** cum tormentis et verberibus confiteri quod ipse est deus solus. **In** me vero et in fratribus meis desinet omnipotentis ira que super omne genus nostrum iuste superdita est. **Tunc** rex accensus ira in hunc super omnes crudeliter desivit: indigne ferens se derisum. **Et** hic itaque mundus obiit pro omnia in domino confidens. **Novissime** autem post filios et mater consumpta est. **Igitur** de sacrificijs et de minimis crudelitatis satis dictum est. **Capitulum viii.**

Vbas vero machabe⁹ et qui cum il
lo erant introibant latebant in castel
la et uocantes cognatos et amicos
et eos qui permanserant in iudaif
mo assumptes: eduxerunt ad se
sexmilia viros. Et inuocabant do
minum ut respiceret in populum qui ab
omnibus calcabatur et miserere templ
o quod contaminabatur ab impijs.
Miserere etiam extremum ciuitatis
que esset illicooplananda et uoce sa
guinis ad se clamantis audiret.
memorareturque iniquissimas mortes
puulorum innocentium et blasphemias
non in suo illatas et indignaretur super
hijs. At machabe⁹ congregata mil
litudine intolerabilis gentibus ef
fitebatur. Ita enim dominum in misericordiam con
uersa est. Et superueniens castellis
et ciuitatibus improuisus succende
bat eas et opportuna loca occupans
non paucas hostium strages dabat.
Maxime autem noctibus ad huiusce
modi excursus ferebatur et fama uirtu
tis eius ubique diffundebatur. Videns
autem philippus paulatim uix ad per
fectum venire ac frequentius res ei
cedere prope ad petholomeum ducem
celesyrie et phœcis scripsit ut au
xilium ferret regis negotijs. At ille
velociter misit nichanorem patrodi
de primoribus amicis datis ei de per
mictis gentibus armatis non minus
vigintimilibus ut uniuersum iudeorum
genus deleteret adiuncto ei et gorgia
uiro militari et in bellicis rebus ex
perientissimo. Constituit autem nicha
nor regi ut tributum quod romanis
erat dandum duomilia talentorum
de captiuitate iudeorum suppleret.
Statiq; ad maritimas ciuitates mi
sit conuocans ad redemptionem in

7
baico⁹ et machabe⁹ promittens se no
nagita machabea talento distenditur
non respiciens ad uindictam que
eum ab omnipotente esset consecutura. Iu
das autem ubi operit indicauit hijs
qui secum erant iudeis nichanoris
aduentum. Ex quibus quidam formi
dantes et non credentes dei iustitie in
fugam vertebant. alij uero si qui de
hijs superarent remebant. simulque
dominum deprecabantur ut eriperet eos de
impio nichanore qui eos prosumptum in
comminum ueniret uendiderat. Et si non
propter eos. propter testamentum quod esset ad
patres eorum et propter inuocationem sancti
et magnifici nominis eius super ipsos.
Conuocatis autem machabe⁹ septem
milibus qui cum ipso erant rogabat
ne hostibus reconciliarentur. neque me
tuerent inique uenientium aduersum
se hostium multitudinem. sed fortiter con
tenderent animos habentes contu
meliam que loco sancto ab hijs iniuste
esset illata. itemque et ludibrio
habite ciuitatis iniuriam adhuc etiam
reuerentia instituta conuulsa. Nam illi
quidem armis confidunt ait similis et au
dacia. nos autem in omnipotente domino
qui potest et uenientes aduersum nos et
uniuersum mundum uno nutu dele
re confidimus. Ammonuit autem eos
et de auxilijs dei que facta sunt erga
parentes et quod sennacherib centum
octogintaque milia perierunt et
de populo quod eis aduersus galathas
fuit in babilonia ut omnes ubi ad
rem uentum est macedonibus socijs
hesitantibus. ipsi sexmilia soli. pere
merunt centum vigintimilia propter au
xilium illis datum de celo et beneficia pro
hijs plurima consecuti sunt. Hijs uer
bis constantes effecti sunt et pro legibus

et patria mori parati. **C**onstituit
itaque fratres suos duces utriusque
dim symonem et iosephum et iona-
tham subiectis unicuique millemis et
centigentis: ad hoc etiam ab ebra-
lecto illis sacro libro et dato signo
adiutorij dei in prima atque ipse dur-
comisit cum nichanore. **E**t facto sibi
adiutore omnipotente interfecerunt
super nouem milia hominum maiorem
autem parte exercitus nichanoris vul-
neribus debilem factam fugere compule-
runt. **P**ecuniis vero eorum que ad em-
ptionem ipsorum venerant sublati: ip-
sos usque quaque persecuti sunt. si reu-
si sunt ora conclusi. **N**am erat ante
sabbatum quam ob causam non pseue-
rauerunt insequentes. **A**rma autem
ipsorum et spolia congregantes sabbata-
tum agebant benedicientes dominum qui
liberauit eos in isto die misericordie
die initium stillas in eos. **P**ost sab-
batum vero debilibus et orphanis et
viduis diuiserunt spolia et residua
ipsi cum suis habuere. **H**is ita ge-
sitis et communis ab omnibus facta
obsecratione: misericordie dominum po-
stulabant ut in finem seruis suis re-
conciliaretur. **E**t ex hijs qui cum timo-
theo et bachide erant contra se con-
tendentes super viginti milia interfe-
cerunt et munitiones excelsas obti-
nuerunt et plures preda diuiserunt
equam portionem debilibus pupillis
et viduis. si et senioribus fatientes.
Et cum arma eorum diligenter collegis-
sent: omnia composuerunt in locis
opportunis. **R**esidua vero spolia
iherosolimam detulerunt et philarcem
quem cum thimotheo erat interfecerunt
vix scelestum qui in multis iudeos
afflixerat. **E**t cum epichima ageretur

in iherosolimis eos qui sacras ia-
nuas incenderunt id est calisthenem
cum in quodam domicilio refugisset
incenderunt: digna ei mercede pro im-
pietatibus suis reddita. **F**acinosos
simus autem nichanor qui mille ne-
gotiantes ad iudeorum venditionem
adduxerat humiliatus auxilio do-
mini ab hijs quos nullos existi-
mauerat: deposita veste glorie per
mediterraneam fugiens solus venit
antiochia: summa infelicitate de in-
teritu sui exercitus persecutus. **E**t qui
promiserat romanis se tributum re-
stituere de captiuitate iherosolimo-
rum: predicabat nunc protectorem deum ha-
bere iudeos et ob ipsum inuulnerabi-
les esse eo quod sequerentur leges ab
ipso constitutas. **(Ca. ix.)**

Eodem tempore antiochus in honore
ste reuertebatur de phide. **I**nter-
uerat enim in eam quem dicitur phisopol et te-
ptauit expoliare templum et ciuitatem
opprimere. si multitudinem ad arma
concurrere in fugam versi sunt et ita co-
tigit ut antiochus post fugam turpi-
ter rediret. **E**t cum venisset circa eg-
bathanan: recognouit quem erga ni-
chanorem et timotheum gesta sunt. **E**la-
tus autem in ira arbitrabatur se iniu-
riam illorum qui se fugauerant posse in
iudeos retorquere: ideoque iussit agi-
tari curam suam sine intermissione
agens iter celesti eum iudicio purgan-
te: eo quod ita superbe locutus esset veni-
rum iherosolimam et agerem sepulchrum
iudeorum eam facit. **S**ed qui vniuersa
conspicit dominus deus israhel
percussit eum insanabili et inuisibili
plaga. **V**t enim finivit hunc ipsum
sermonem: apprehendit eum dolor dicens
viscera et amara iterum tormenta.

Et quidē satis iuste quippe q̄ mul-
tis a nouis cruciatibus alioz tor-
serat viscē. licet ille nullo modo
a sua malitia cessaret. **S**uper hoc
autē superbia repletus igneꝝ spi-
rans animo ī iudeos a precipiēs
accelerari negotiū. contigit illum
impetu euntem de curro cadere a
gravi corporis collisione membꝛe
verari. **I**sq̄ qui sibi videbatur eti-
am fluctibus maris imperare su-
pra humanū modū superbia re-
pletus a montium altitudines in-
statera appendere. nunc humilia-
tus ad terraz in gestatorio porta-
batur. manifestā dei virtutem in
semetipso cōstans. ita ut de cor-
pōe impij vermes scaturirēt ac vi-
uentes in doloribus carnes eius
effluerent. odore etiā illius a feto-
re exercitijs grauaretur. **E**t q̄ pau-
lo ante sidera celi contingere se ar-
bitratur eū nemo poterat p̄p̄e
intolerantiā fetoris portare. **H**inc
igitur cepit ex graui superbia de-
ductus ad agnitionē suā venire
diuina amonitus plaga per mo-
menta singula doloribus suis au-
gmenta capientibus. **E**t cum nec
ipse iam fetorem suū ferre posset
ita ait. **I**ustum est subditum esse
deo a mortalez non paria deo sen-
tire. **O**rabat autē hic sceleratus do-
minū a quo non esset misericor-
diā consecuturus a ciuitatem ad
quā festinans veniebat ut eā ad-
solūz deduceret ac sepulchrū con-
gestorū faceret. nunc optat libe-
ram redere et iudeos quos nec se-
pultura quidem se dignos habi-
turū. sed auiibus ac feris diripiē-
dos traditurū a cum paruulis ex-

terminaturū dixerat. eq̄les nunc
athemienſibus facturū pollicetur
templū etiam sanctū qđ pri⁹ ex-
poliaueāt optimis donis ornatu-
rum et sancta vasa multiplicatu-
rum et p̄tinentes ad sacrificia sū-
ptus de redditibus suis prestatu-
rum super hec et indeum se futurū
et omnem locū terre perambula-
turū a predicaturū dei potesta-
tem. **S**ed non cessantib⁹ dolorib⁹
superuenerat enim in eum iustūz
dei iudiciū. desperās scripsit ad
iudeos in hunc modum de preca-
tionis epistolam hec continētē
Optimis ciuib⁹ iudeis plurimā
salutē a bene valere a esse felices
rex a p̄nceps antiochus. **S**i bene
valetis a filij vestri et ex sentētia
vobis cuncta sunt. maximas agi-
mus gratias. **E**t ego in infirmita-
te cōstitutus. vestri autēz memoz
benigne reuerſus de p̄ſidis locis
et infirmitate graui apprehensus
necessariūz duri pro cōmuni vtili-
tate curaz habere. non desperans
memetip̄sū. sed spem multam ha-
bens effugiendi infirmitatez. **R**e-
spiciens autē qđ a pater me⁹ qui
bus temporib⁹ in locis superiori-
bus ducebat exercitiū ostendit qđ
post se susciperet principatū ut si
quid contrariū accideret aut dif-
ficile nuntiātur. scientes hñ qui
in regionib⁹ erant cui esset rerūz
sūma derelicta non turbarent ad
hec considerans de primo poten-
tes quosq̄ a vicinos temporib⁹
insidiantes a euentū expectantes
designauī filiū meum antiochūz
regem quē sepe reuertens in supe-
riora reḡ multis vestz cōmēdabā

et scripsi ad eum que subiecta sunt.
Oro itaque vos et peto memores be-
neficioꝝ publice et priuati ut unus
quisque conseruet fidem ad me et ad fi-
lium meum. **C**onfido enim cum mode-
ste et humane aduocatus et sequentem
propositum meum et commune vobis fore.
Igitur homicida et blasphemus per-
sime percussus et ut ipse alios tracta-
uerat: peregre in montibus miserabili
obitu vita fundus est. **T**ransse-
rebat autem corpus philippius colla-
taneus eius qui metuens filium an-
tiochi ad ptolomeum philome-
torem abiit in egiptum. **Ca. x.**

Machabeus autem et qui cum eo
erant domino se protegente templum
quidem et ciuitatem recepit. aras autem
quas alienigene per plateas stru-
xerant. itaque delubra demolitus est.
Et purgato templo aliud altare fe-
cerunt et de ignitis lapidibus igne
concepto sacrificia obtulerunt post
biennium et censum et lucernas et pa-
nes propositionis posuerunt. Quibus
gestis rogabant dominum prostrati in
terram: ne amplius talibus malis in-
cideret. **S**ed et si quando peccassent
ut ab ipso mitius coriperentur et non
barbaris ac blasphemis homini-
bus traderentur. **Q**ua die autem tem-
plum ab alienigenis pollutum fuerat
contigit eadem die purificationem
fieri viceesima et quinta mensis qui
fuit casleu. **E**t cum leticia diebus
octo egerunt in modum tabernacu-
lorum: recordantes quod ante modicum
temporis diem sollempnem taberna-
culorum in montibus et in speluncis
more bestiarum egerant propter quod
tirsos et ramos virides et palmas
preferbat ei qui prosperauit mun-

dare locum suum. **E**t decreuerunt com-
muni precepto et decreto vniuersę
genti iudeorum omnibus annis age-
re dies istos. **E**t antiochi quidem qui
appellatus est nobilis: vite excessi-
uus ita se habuit. **N**unc autem de eu-
patore antiochi impii filio que ge-
sta sunt narrabimus: breuiantes
mala que in bellis gesta sunt. **D**ic-
tum enim suscepto regno constituit super ne-
gotia regni lyfiam quendam phe-
nicis et sirie militie principem. **N**am
ptolomeus qui dicebatur mace-
donius tenax regis iudeos esse instituit
et precipue propter iniquitatem que facta
erat in eos et pacifice agere cum eis.
Sed ob hoc accusatus ab amicis
apud eupatorem: cum frequenter pro-
ditor audiret eo quod ei propter creditam sibi
a philometore deseruisset et ad an-
tiochum nobile translatus etiam ab
eo recessisset: veneno vitam finiuit.
Gorgias autem cum esset dux locorum
assumptis aduenis frequenter iu-
deos debellabat: iudei vero qui te-
nebant oportunas munitiones fu-
gatos ab iherosolymis suscipie-
bant et bellare temptabant. **H**ii
vero qui erant cum machabeo p-
orationes dominum rogantes ut
esset sibi adiutor: impetum fecerunt
in munitiones ydumeorum. mul-
taque vi insistentes loca obtinue-
runt: occurrentes interemerunt et
omnes simul non minus a vigin-
ti quinque milibus trucidauerunt.
Quidam autem cum confugissent
in duas turres valde munitas
omnem apparatus ad repugnandum
habentes. machabeus ad
eorum expugnationem relicto symo-
ne et iosepho itemque iacheo.

et qui cum ipsis erant satis mul-
tis ipse ad eas que amplius perur-
gebant pugnas conuersus est.
Hij vero qui cum symone erant
cupiditate ducti a quibusdam qui
in turribus erant suasi sunt pecunia
et septuagintamilibus diducum
acceptis dimiserunt quosdam ef-
fugere. Cum autem machabeo nu-
tium esset quod factum est prin-
cipibus populi congregatis accu-
savit quod pecunia fratres vendidis-
sent aduersariis eorum dimissis.
Hos igitur proditores factos in-
fecit et confestim duas turres oc-
cupauit. Armis autem ac manibus
omnia prospere agendo in duabus
munitionibus plusquam vigintimilia
peremit. Et thimotheus qui prius
a iudeis fuerat superatus conuo-
cato exercitu peregrine multitudi-
nis et congregato equitatu asiano
aduenerit quasi armis iudeas cap-
turus. Machabeus autem et qui
cum ipso erant appropinquante
illo deprecabatur dominum caput
terra aspergenter humosque ciliis
precincti ad altaris crepidinem
prostrati ut sibi propitius inimicis
autem eorum esset inimicus et ad-
uersariis aduersaretur sicut lex dicit.
Et ita post orationem sumptis ar-
mis longius de ciuitate proceden-
tes et proximi hostibus effecti rese-
derunt. Primo autem solis ortu utri-
que commiserunt. isti quidem victoriae
et prosperitatis sponsores cum vir-
tute dominum habentes. illi autem
duces belli animum habebant. Sed
cum vehemens pugna esset appa-
uerunt aduersariis de celo viri
quingenti in equis. frenis aureis de

roti ducatum iudeis prestantes. ex
quibus duo machabeum medius
habentes armis suis circumseptum
incolumem conseruabant. in ad-
uersarios autem tela et fulmina ia-
ciebant. ex quo et cecitate confusi
et repleti perturbatione cadebant.
Interfecti sunt autem vigintimilia
quingenti et equites sexcenti. Thi-
motheus vero confugit in gaza-
ram presidium munitum cui preerat
cereas. machabeus autem et qui
cum eo erant letantes obsederunt
presidium diebus quatuor. At hi
qui intus erant loci firmitate con-
fisi supra modum maledicebant et
simones nephandos iactabant.
sed cum dies quinta illucesseret vi-
ginti iuuenes ex hijs qui cum ma-
chabeo erant accensi animis prope
blasphemiam viriliter accesserunt
ad murum et feroci animo incede-
tes ascendebant. sed et alij similiter
ascendentes turres portasque succu-
dere aggressi sunt. atque ipsos ma-
ledicos viuos concremare. Per
continuum autem biduum presidio
vastato thimotheus occultantez
se in quodam repositum loco pereme-
runt et fratrem illius cereas et ap-
pollofanez occiderunt. Quibus ge-
nitis in ymnis et confessionibus
benedicebant dominum qui magna
fecit in israel et victoriam dedit illi.
Sed paruo post. **C**ari.
tempore lyfias procurator re-
gis et propinquus ac negotiorum
prepositus grauius ferens de hijs
que acciderant. congregatis octo-
ginta milibus et equitatu vniuerso
veniebat aduersus iudeos existi-
mans se ciuitatem quidem captam

gentibus habitaculū factū tem-
plum vero in pecunie questū sicut
cetera delubra gētiū habiturū et
per singulos annos venale sacer-
dotiū nusq̃ recogitans dei potesta-
tē sed mēte effrenatus in multitu-
dine pediti et in milibus equitū
et in octoginta elephātis confide-
bat. Ingressus autē indeā et appro-
pians bethsure que erat in angu-
sto loco ab iherosolima interval-
lo quinq̃ stadiorū illud p̃sidium
expugnabat. **U**t autē machabeus
et qui cū eo erāt cognouerunt ex-
pugnā p̃sidia cū fletu et lacrimis
rogabāt dñm et oīs turba simul
ut bonū āgelū mitteret ad salutē
israhel. **E**t ipse p̃mus machabeus
sūptis āmis ceteros adhortatus
est simul secū piculū subire et ferre
auxiliū frībus suis. **C**ūq̃ pariter
prompto aīo p̃cederēt iherosoli-
mis apparuit p̃cedēs eos eques i
veste cādida armis aureis hastā
vibrans. **T**ūc omnes simul bene-
dixerūt misericordē dñm et euah-
erūt animis: non solū homines s̃
et bestias ferocissimas et muros
ferreos pati penetrare. **I**bant igitur
prompti: de celo habentes ad-
iutorem et miserantem super eos
dominum. **L**eonum autem more
impetu irruentes in hostes p̃stra-
uerunt ex eis vñdecim milia pedi-
tum et equitū mille sexcentos vñ-
uersos autem in fugam verterūt.
Phures autem ex eis vulnerati
nudi euaserunt. **S**ed et ipse lyfi-
as turpiter fugiens euasit. **E**t
quia non insensatus erat: secum
ipse reputans factam erga se di-
minutionem et intelligens inui-

ctos esse hebreos dei omnipoten-
tis auxilio nitentes misit ad eos
promisitq̃ se consensurum omni-
bus que iusta sunt et regem com-
pulsurum amicu fieri. **A**nnuit au-
tem machabeus precibus lyfie i
omnibus vtilitati consulens. **E**t
quecūq̃ machabeus scripsit ly-
fie de iudeis ea rex concessit. **N**am
erant scripte iudeis epistole a ly-
fia quidē hunc modū continē-
tes. **L**ysias populo iudeorū salu-
tem. **I**ohannes et abessalon qui
missi fuerant a vobis tradentes
scripta postulabant ut ea que p̃
illos significabantur implerem.
Quecūq̃ igitur regi potuerunt per-
ferri exposui et que res p̃mittebat
concessi. **S**i igitur i negociis fidez
seruaueritis et deinceps bonorum
vob̃ causa eē temptato. de ceteris
autē per singula verba mandauī
et istis et hīs q̃ a me missi sūt collo-
qui vobiscū. **B**ene valete. **A**nno
centesimo quadagesimo octauo
mensis dioscori die viceima et q̃-
ta. **R**egis autem epistola ista con-
tinebat. **R**ex antiochus lyfie fra-
tri salutē. **P**atre nostro iñf deos
translato nos volentes eos qui
sunt in regno nostro sine tumultu
agere et rebus suis adhibere
diligentiam: audiuius iudeos
non consensisse patri meo ut tñs-
ferrentur ad ritum grecorum: sed
tenere velle suum institutum ac
propterea postulare a nobis con-
cedi sibi legitima sua. **V**olentes
igitur hanc quoq̃ gentem quie-
tam esse statuentes indicauimus
templum restitui illis ut agerent
scdm̃ suorū maiorū consuetudinez

Bene igitur feceris si miseris ad eos
 a dexteram dederis ut cognita no-
 stra voluntate bono animo sint
 a utilitatibus propriis deserviant. **A**d
 indeos vero regis epistola talis
 erat. **R**ex antiochus senatui iudeo-
 rum a ceteris iudeis salutem. **S**i va-
 letis sic estis ut volumus. sed a ipsi
 bene valemus. **A**dijt nos mene-
 laus dicens. velle vos descendere
 ad vestros qui sunt apud nos.
His igitur qui comitantur usque ad
 diei tricesimum mensis randici da-
 mus dexteram securitatis ut iuda-
 cis utantur cibis et legibus suis si-
 cut a prius a nemo eorum ullo mo-
 do molestiam patiatur de his que
 per ignorantiam gesta sunt. **M**isimus
 autem a menelaum qui vos alloquitur.
Valete. **A**nno centesimo qua-
 dragesimo octavo randici mensis
 quindecima die. **M**iserunt autem
 etiam romani epistolam ita se ha-
 bente. **Q**uintus memmius a titus
 mamilius legati romanorum popu-
 lo iudeorum salutem. **D**e his que
 lyfias cognatus regis concessit vo-
 bis a nos concessimus. de quibus
 autem ad regem iudicavit referen-
 dum confestim aliquem mittite di-
 ligentem inter vos conferentes ut
 decernam sicut congruit vobis.
Nos enim antiochia accedimus.
Ideo que festinate rescribere ut nos
 que sciamus cuius estis voluntatis.
Bene valete. **A**nno centesimo qua-
 dragesimo octavo quinta decima
 die mensis randici. **C**a. xij.

His factis padionibus lyfias
 pergebat ad regem. iudei autem
 agriculturam operam dabant. **S**ed
 hi qui resederant thimotheus a

apollonius gennei filius. et iero-
 nimus a demophon super hos a mi-
 chanor cypriarches non sinebat
 eos in silentio agere a quiete. **I**op-
 pite vero tale quoddam flagitium
 perpetrarunt. **R**ogaverunt indeos
 cum quibus habitabant ascende-
 re scaphas quas parauerant cum
 vxoribus a filiis quasi nullis immi-
 ciciis inter eos subiacentibus. **S**im-
 comune itaque decretum civitatis
 a ipsis acquiescentibus pacis que cau-
 sa nihil suspectum habentibus cum
 in altum processissent submerserunt
 non minus ducetos. **Q**ua crudelita-
 tem iudas in sue gentis homines
 facta ut cognovit. precepit viris
 qui erant cum ipso et inuocato iu-
 sto iudice deo venit aduersus in-
 terfectores fratrum a portum quidem
 nocte succendit. scaphas exussit.
 eos autem qui ab igne refugerant
 gladio peremit. **E**t cum hec ita egis-
 set discessit quasi iteque reuerfus
 a vniuersos ioppitas eradica-
 tus. **S**ed cum cognouisset et eos
 qui erant iammie velle pari modo
 facere habitantibus secum iudeis.
 iammis quoque nocte superuenit a por-
 tum cum nauibus succendit. ita ut
 lumen ignis appareret iherosoli-
 mis ab stadiis ducentis quadra-
 ginta. **I**nde cum iam abissent no-
 uem stadiis a iter faceret ad thi-
 motheum. commiserunt cum eo arabes
 quingenta viri a equites quin-
 genti. **C**umque pugna valida fieret
 a auxilio dei prospere cessisset. resi-
 dum videri arabes petebant a iuda
 dexteram sibi dari permittentes se pa-
 scua daturus a in ceteris profutu-
 ros. **J**udas autem arbitratus vere

in multis eos viles pmisit pacē
dextrisq; acceptis discessere ad ta
bernacula sua. **A**ggressus est autē
a ciuitatē quandā firmā pontib;
murisq; circumseptam que a tur
bis habitabatur gentiū pmiscu
arum cui nomen chasphim. **H**ij
vero qui intus erant confidentes
in stabilitate murozū a apparatu
alimoniarum remissius agebant
maledictis laescentes iudam ac
blasphemantes et loquētes que
fas non est. **M**achabeus autē in
uocato magno mūdi pūcipe qui
sine arietibus a machinis tempo
rib; ihu p̄cipitavit iericho irruie
ferociter muris a capta ciuitate p
dñi voluntate; innumerabiles ce
des fecit: ita ut adiacēs stagnum
stadiorū duoz; latitudinis sāgui
ne intersectorū; fluere videret. **I**n
de discesserūt stadia septingenta
quingenta a venerūt i characha
ad eos q; dicunt tibiānei iudeos a
thimothēum quidē in illis locis nō
comprehenderunt. nulloq; nego
tio perfecto regressus est relicto in
quodā; loco firmissimo presidio
Dositheus autem a sosipater qui
erāt duces cū machabeo pereme
runt a thimothēo relictos in pre
sidio decemilia viros. **A**t macha
beus ordinatis circū se sex milib;
a constitutis per cohortes: a duer
sus thimothēū; p̄cessit habentes;
secū centū vigintimilia peditū;: eq̄
tūq; duomilia quingentos. **C**ogni
to autem inde aduentu timothē;
pmisit mulieres a filios a reliquū
apparātū in presidium qd carnion
dicit. **E**rat enim inexpugnabile
a accessu difficile ppter locoz; an

gustias. **C**ūq; cohors inde prima
apparūisset timor hostib; iussus
est ex presentia dei qui vniuersa
conspicit a in fugā; versi sūt ali;
ab aliorū; ut magis a suis deice
rent a gladio; suozum idibus de
bilitarentur. **J**udas autē velēmē
ter instabat pumiens pphanos
a pstravit ex eis trigintamiliavi
roz;. **I**pse vero thimothēus icidit
in ptes dosithei a sosipatris a m
tis precibus postulabat ut viu;
dimitteret eo q; multoz; ex iudeis
parētes haberet ac fratres quos
morte eius decipi euemiret. **E**t cum
fidem dedisset restitutum se eos
scdm cōstitutū; ille eum dimise
runt ppter frat; salutem. **J**udas
autē regressus est a carnion inter
fectis viginti quib; milibus. **P**ost
hōz; fugā a nece; mouit exercitū
ad effrō ciuitate; munitā i q; mul
tudo diuersaz; gētiū habitabat
a robusti iuuenes p muris cōstē
tes fortē repugnāt. **I**n hac autē
machine multe a teloz; eāt appa
ratus. **S**ed cū oīpotentes inuoca
sent qui potestati vires hostiū cō
fringit ceperūt ciuitatē a ex eis q;
intus erant viginti quib; milia p
strauerūt. **I**nde ad ciuitate; scita
rū abierunt que ab iherosolimis
sexcentis stadiis aberat. **C**ōtestā
tib; autē hīs q; apud scitopolitas
erāt iudeis q; teigne ab eis habe
rent a tpi; infelicitatis q; mode
ste secū egerint grās agētes eis a
exhortati etiā de cetero erga ge
nus suū benignos eē venerūt ihe
rosolimā die sollēmi septimanaz;
instante. **E**t post penthecostē abie
rūt o tra gorgiā ppositū ydumee

Eruit autē cum peditib⁹ trib⁹ mi-
libus ⁊ equitib⁹ quadringentis
Quibus congressis contigit pau-
cos tuere iudeorum. Dositheus ve-
ro quidē de bachinoris eques viz
fortis gorgias tenebat et cum vel-
let illū capere viuū eques quidā
de tracibus irruit in eum. hūme-
rūq; eius amputauit atq; ita gor-
gias effugit in marisā. At illis q̄
cum hesdrin erant diuiti⁹ pugna-
tibus ⁊ fatigatis inuocauit domi-
num iudas adiutorem ⁊ ducem
belli fieri. incipiens voce patria ⁊
cum ymnis damorem extollens
fugam gorgie militibus inuassit.
Judas autem collecto exercitu ve-
nit in ciuitatem odollam. Et cum
septima dies superueneret scd⁹ cō-
suetudinem purificationis in eodē lo-
co sabbatum egerunt. Et sequenti
die venit cū suis iudas ut corpo-
ra prostratorū tolleret et cum pa-
rentib⁹ poneret in sepulchris pa-
ternis. Inuenerunt autē sub tu-
mulis interfectorū de donarijs p̄do-
lorum quē apud iammiaz fuerūt
a quib⁹ lex prohibet iudeos. Om-
nibus ergo manifestum factū ē
ob hanc causā eos corruisse. Om-
nes itaq; benedixerunt iustum iu-
ditiū domini qui occulta fecerat
manifesta. Atq; ita ad preces cō-
uersi rogauerunt ut id quod fa-
ctum erat delictum obliuioni tra-
deretur. At vero fortissim⁹ iudas
hortabatur populū conseruare se si-
ne peccato: sub oculis videntes q̄
facta sunt pro peccatis eorum qui
prostrati sunt. Et facta collatione
duodecim milia dragmas argenti
misit iherosolimā offerri pro pec-

catis mortuorū sacrificium bene ⁊
religiose de resurrectione cogitās
Nisi enim eos qui ceciderāt resur-
recturos speraret. superflūū vide-
retur ⁊ vanum orare pro mortuis
Et quia cōsiderabat q̄ hī q̄ cum
pietate dormitionem acceperant
optimā haberent repositam gra-
tiam. Sancta ergo ⁊ salubris est
cogitacō pro defunctis erorare ut
a peccatis soluantur. **Ca. xij.**

Anno centesimo quadragesi-
monono cognouit iudas
antiochū eupatoris reme cum
multitudine aduersus iudeam ⁊
cum eo lyfiam procuratorē ⁊ pre-
positum negotiorū secum haben-
tem peditum centumdecim milia et
equitum quinq; milia ⁊ elephan-
tes viginti duos. currus cum fal-
cibus trecentos. Commisit au-
tem se illis ⁊ menelaus et cū mul-
ta fallacia deprecabatur antiochū
nō p̄ patrie salute. si sperās se cō-
stitui in principatū. Sed rex regū
fufcitauit amos antiochi i pecca-
tores et fuggerente lyfia hunc eē
causāz omnium malorum. iussit ut
eis est consuetudo apprehensū in
eodem loco necari. Erat autem in
eodem loco turris quinquaginta
cubitōrū aggestum vndiq; hīs
cineis. Nec prospectum habebat
in preceps. Inde in cinerē dei ius-
sit sacrilegūz omnibus eum pro-
pellentibus ad interitum. Et tā i-
lege preuaricatorū legis contigit
mori nec terre dari menelaum Et
quidem satis iuste. Nam quia ml-
ta erga aram dei delicta omisit cui-
us ignis ⁊ cinis erat sanctus ip-
se in cineis morte damnatus est.

Sed rex mēte effrenatus veniebat
nequiores se p̄re suo iudeis ostēfu
rus. Quibus iudas cognitis pre
cepit p̄plo ut die ac nocte dñm in
uocarent quo sicut semp̄ a nunc
adiuuaret eos. quippe qui lege a
patria sanctoq; templo p̄uari ve
rerent ac p̄lm̄ qui nup̄ paululu
respirasset ne fineret blasphemis
rursus nationib⁹ subdi. **O**mnib⁹
itaq; simul id facientib⁹ a petenti
bus a domino misericordiā cum
fletu a ieiunijs p̄ triduiū cōtinuū
p̄stratis: hortatus est eos iudas
ut se prepararent. **I**p̄e vero cū semio
ribus cogitauit p̄usq; rex admo
ueret exercitū ad iudeaz a obtine
ret ciuitatē exire a domini iuditio
cōmittere exitum rei dans itaq; po
testatem omniū deo mundi crea
tori a hortatus suos ut fortiter di
micarent usq; ad mortem pro le
gibus. templo. ciuitate. patria et
ciuib⁹ starent circa modū exē
ritum constituit. **E**t dato signo fu
is dei victorie: iuuenib⁹ fortissimis
electis nocte aggressus aulam re
giam in castris interfecit viros q̄
tuordecim milia a maximum ele
phantorum cum hīs qui super
positi fuerant. **S**ummoq; metu ac
perturbatione hostium castra re
plentes: rebusq; prospere gestis
abierunt. **H**oc autem factum est
die illucescente adiuuāte eum do
mini protectione. **S**ed rex accepto
gustu audacie iudeorum arte dif
ficultatem locorum temptabat a
bethsure qd erat iudeorum p̄fesi
dium munitū castē admovebat
sed fugabatur. impigebatur. mi
norabatur. **H**īs autē qui intus

erant iudas necessaria mittebat
Enuntiavit autem misteria hosti
bus rodochus quidaz de iudaico
exercitu qui requisitus comprelē
sus est a condusus. **I**terū rex ser
monem habuit ad eos qui erāt
in bethsuris: dexteram dedit. acce
pit. abiit. cōmisit cum iuda: sup̄eā
tus est. **V**t autem cognouit rebel
lasse philippum antiochie qui re
lidus erat super negotia: mente
consternatus iudeos deprecans.
subditusq; eis iurat de omnibus
quibus iustum visum est et recō
ciliatus obtulit sacrificium. hono
rauit templum a munera posuit.
machabeū amplexat⁹ ē a fecit eū
a ptolomaide usq; ad gerrenos
ducem a p̄ncipē. **V**t autem venit
ptolomaide az graui⁹ ferebāt pto
lomenes amicitie ouentionē idi
gnātes ne forte fedus itēperent
Tūc ascendit lyfias tribunal a ex
posuit rāōez a p̄lm̄ sedauit. reu
fusq; est antiochiā. **E**t hoc modo
regis p̄fectio a reditus processit.
Sed post triennij **Ca. xiiij.**
temp⁹ cognouit iudas a q̄
cū eo erant demetriū seleuci cum
multitudine valida a nauibus p
portū tripolis ascendisse ad loca
opportuna et tenuisse regiones ad
uersus antiochū a ei⁹ ducē lyfiā
Alchim⁹ aut quidā q̄ sūm⁹ sacer
dos fueāt. s̄ uolūtariē cōm̄nat⁹
ē in epib⁹ cōmixtionis: cōsiderans
nullo mō sibi eē salutē neq; acces
sū ad altaē: uēit ad regē demetriū
centesimoq̄nquagesimo āno of
ferēs ei coronā aureā a palmā: su
p̄ hēc et talos qui templi eē vide
bantur. **E**t ipsa quidem die sicut

Tempus autē opportunū demetrii
fue nactus et conuocatus a deme-
trio ad consiliū et interrogatus
quibus rebus et consilijs indei ute-
rentur respondit. **I**psi qui dicuntur
assidei iudeorum quibus preest iu-
das machabeus bella nutriunt et
seditiones mouent. nec patiuntur
regnum esse quietum. **N**am et ego
defraudatus parentum gloria. di-
co autē sumo sacerdos huc veni
primo quidem utilitatibus regis
fidem seruans. secundo autē etiam
ciuibus consulens. **N**am illorum
prauitate vniuersū genus nostrum
non minime veratur. **S**ed oro hijs
singulis o rex cognitis et regioni
et generi secundum humanitatem tuam
promulgatam omnibus prospice.
Nam quod diu superest iudas im-
possibile est pacem esse negocijs. **T**ali-
bus autem ab hoc dictis et ceteri
amici hostiliter se habentes adu-
sus iudam inflamauerunt deme-
trium. **Q**ui statim nichanorem pre-
positum elephantorum ducem mi-
sit in iudeam datis mandatis ut ipsum
quidē iudam caperet viuum. eos ve-
ro qui cum illo erant dispergeret
et constitueret alchimū maximū
templi summū sacerdotem. **T**ūc ge-
tes que de iudea fugerant iudam
segregati se nichanori miscebant
miserias et clades iudeorum. prosperi-
tates rerum suarum existimantes.
Audito itaque iudi nichanoris ad-
uentu et conuentu nationum con-
spersi terra rogabant eum qui po-
pulum suū constituit in eternum
custo daret quique suam portionem
signis euidentibus protegit. **I**m-
perante autē duce statim inde mo-

uerunt. **V**eneruntque ad castellū
dessau. **S**ymon vero frater iude com-
miserat cum nichanore. sed conter-
ritus est repentino aduentu adu-
sariozum. **N**ichanor tamen audi-
ens virtutem comitū iude et animi
magnitudinem quam pro patrie
certaminibus habebat. sanguine
inditiū facere metuebat. **Q**uā ob-
rem premisit possidonium et theodo-
tum et mathiam et ut darent dex-
tras atque acciperent et cum diu de
hijs consiliū ageretur et ipse dur-
ad multitudinem retulisset omnium
vna fuit sententia amicitijs anu-
ere. **I**taque diem constituerunt qua
secreto inter se agerent et singulis
selle prolate sunt et posite. **P**re-
cepit autē iudas amatos esse locis
opportunis ne forte ab hostibus re-
pente mali aliquid oriretur. **E**t co-
gruum colloquiū fecerunt. **M**ora
batur autē nichanor iherosolimis
nihilque inique agebat. gregesque
turbarum que congregare fuerant
dimisit. **H**abebat autē iudam sepe-
ratū ex animo et erat viro inclina-
tus. **R**ogauitque eum ducere uxorem
filiosque procreare. **N**uptias fecit.
quiete egit. communiterque vivebant.
Alchimus autē videns caritatem
illorum adinuicem et conuentiones
venit ad demetrium et dicebat ni-
chanorem rebus alienis assentire.
iudamque regni insidiatorem suc-
cessorem sibi destinasse. **I**taque rex
exasperatus et pessimis huius cri-
minationibus irritatus scripsit ni-
chanori dicens. grauiter quidē
se ferre de amicitie conuentione: in-
tere tamen machabeū citius vim-
dum mittere antiochiā. **Q**uibus

ogmitis nichanor consternabat et
grauiter ferebat si ea quae conuene-
rant irrita faceret nihil lesus a vi-
ro sed quia regi resistere non pote-
rat oportunitate obsequabat qua
preceptum perficeret. **A**t machabe-
us videns secum austerius agere
nichanorem et consuetum occursum
ferotius exhibentem: intelligens
non ex bono esse austeritatem istam
paucis suorum congregatis occul-
tauit se a nichanore. **Q**uod cum ille
cognouit fortiter se a viro preue-
tum: venit ad maximum et sanctis-
simum templum et sacerdotibus so-
litas hostias offerentibus iussit
sibi tradi viam. **Q**uibus cum iurame-
to dicentibus nescire se ubi esset qui
quereret: extendens manum ad tem-
plum iurauit dicens. **N**isi iudam vin-
dixit mihi tradideritis istud dei sa-
crum in plamitie deducam et altare ef-
fodiam et templum hoc libero patri
consecrabo. **E**t hijs dictis abiit.
Sacerdotes autem protendentes ma-
nus in celum inuocabant eum qui
semper pugnator esset gentis ipso-
rum hec dicentes. **T**u domine vni-
uersorum qui nullius indiges: vo-
luisti templum habitaculis tue fie-
ri in nobis. **E**t nunc sancte sancto-
rum omnium domine conserua in
eternum impollutam domum istam
que nuper mundata est. **R**azias
autem quidam de senioribus ab ihe-
rosolymis delatus est nichanor vir
amator ciuitatis et bene audiens
qui per affectu pater iudeorum appel-
labatur. **D**ic multis temporibus
continentie propositum tenuit in iu-
daisimo corpusque et animam tra-
dere contentus per seuerantiam.

Volens autem nichanor manife-
stare odium quod habebat in iude-
os misit milites quingentos ut eum
comprehenderet. **P**utabat enim
si illum decepisset: sese eadem iude-
is maximam illaturum. **T**urbis
autem irruere domum eius et ianu-
am diripere atque ignem amo vere
cupientibus cum iam comprehen-
deretur gladio se percire: eligens no-
biliter mori potius quam subditus fi-
eri peccatoribus et tunc natales
suos iniurijs indignis agi. **S**ed
cum per festinationem non certo
ictu plagam dedisset et turbe inter-
ostia irruerent recurrens auda-
citer ad murum precipitauit semetip-
sum viriliter in turbas quibus velo-
citer locum dantibus casui eius:
venit per mediam ceruicem. **E**t cum
adhuc spiraret accensus animo fur-
rerit et cum sanguis eius magno flu-
xu deflueret et grauissimis vulne-
ribus esset sauci: cursu turbarum per-
transiit et stans super quandam pe-
tram praeputam et iam exanguis ef-
fectus: expleuit intestina sua vtrius-
que manibus piecit super turbas in-
uocans dominatorem vite ac spiritum ut
hec illi iterum redderet atque ita vita
defunctus est. **C**apitulum xv.

Indam esse in locis samarie: co-
gitauit cum omni impetu die sabba-
ti committere bellum. **I**udeis vero qui
illum per necessitatem sequebantur
dicentibus ne ita ferociter et barbaram
feceris sed honorem tribue diei san-
ctificationis et honora eum qui vni-
uersa conspiciat at ille infelix iterum
rogauit si esset potens in celo qui
imperauit agi diem sabbatorum

et respondentibus illis est dominus
uius ipse in celo potens qui iussit
agi septimam diem. At ille ait. Et
ego potens sum super terram qui
ipso sum arma et negotia regis
impleri. Tamen non obtinuit ut
consilium perficeret. Et nichanor
quidem cum summa superbia erectus
cogitauerat comune trophæum sta
nuere de iuda. Machabeus autem
semper confidebat cum omni spe
auxilium sibi a domino affuturum
et hortabatur suos ne formidarent
ad aduentum nationum. sed in me
te haberent adiutoria sibi facta
de celo et nunc sperarent ab omni
potente sibi affuturam victoriam.
Et allocutus eos de lege et prophetis
amonens etiam certamina que
fecerant prius promptiores consti
tuit eos. Et ita animis eorum ere
ctis. simul ostendebat gentium fal
latiam et iuramentorum preuarica
tionem. Singulos autem illorum
armauit non dipeis et haste muni
tione. sed sermone optimis et
exhortationibus. exposito digno
fide somnio per quod universos le
tificauit. Erat autem huiusmo
di visus. Omnia qui fuerat sum
mus sacerdos virtum bonum et benignum
reuerendum visu. modestum mo
ribus et eloquio decorum et qui a
puero in virtutibus exercitatus sic
manus prestante orare pro om
ni populo iudeorum. Post hoc ap
paruisse et aliorum virtute et glo
ria mirabilem et magni decoris ha
bitudinem circa illum. Responden
tem vero omnia dixisse. Hic est fra
trum amator et populi israel. Hic
est qui multum orat pro populo et

universa sancta ciuitate ieremias
propheta dei. Extendisse autem iere
miam dextram et dedisse inde gladium
aureum dicentem. Accipe sanctum
gladium munus a deo in quo deities
aduersarios populi mei israel.
Exhortati itaque inde sermone
bonis valde. de quibus extolli pos
set impetus et animi iuuenum. For
tati statuerunt dimicare et confi
gere fortiter ut virtus de negotiis
iudicaret eo quod ciuitas sancta et te
plum periditarentur. Eant enim pro
virobus et filiis. itemque pro fra
tribus et cognatis minor sollicitu
do. maximus vero et primus pro
sanctitate timor eant templi. sed et
eos qui in ciuitate erant non mi
nima sollicitudo habebat pro hijs
qui congressuri erant. Et iam cum
omnes sperarent inditum futurum
hostesque adessent atque exercitus
erat ordiatus bestie equeque opor
tuno loco compositi. considerans
machabeus aduentum multitudi
nis et apparatus varium armorum
ac ferocitatem bestiarum extendens
manus in celum. prodigia fatien
tem dominum inuocauit. qui non
secundum armorum potentiam. sed pro
ut ipsi placet dat dignis victoriam.
Dixit autem inuocans hoc modo
Tu domine qui misisti angelum
tuum sub ezechia rege iude et in
fecisti de castris sennacherib cen
tum octoginta quinque milia et nunc
dominator celorum mitte angelum
tuum bonum ante nos in timore et
tremore magnitudinis brachij tui
ut metuant qui cum blasphemia
veniunt aduersus sanctum popu
lum tuum. Et hic quidem ita porauit

michanor autē et qui cum ipso erāt
cum tubis et canticis admovebāt.
Judas vero et qui cum eo erāt in
uocato deo per orationes congressi
fuerunt: manu quidē pugnantes sed
domini cordibus orantes prostrave
runt non minus triginta quingenti
lia presentia dei magnifice delecta
ti. Cumque cessassent et cum gaudio
redirent: agnouerunt michanorem
fuisse cum armis suis factum itaque
clamore et perturbatione suscitatum:
patria voce omnipotentis domini
benedicebant. Precepit autem iu
das qui per omnia corpe et animo
mori pro ciuibus paratus erat: ca
put michanoris et manum cum hu
mero abscisam iherosolimam per
ferri. Quo cum peruenisset conuoca
tis contriulibus et sacerdotibus
ad altare: accersit et eos qui in ar
ce erant. Et ostenso capite micha
noris et manu nepharia quam ex
tenderat contra domum sanctam om
nipotentis dei: magnifice gloriatur
est. Linguam etiam impij micha
noris precisam iussit particulatim
aurebus dari: manum autem dementis
contra templum suspendi. Om
nes igitur celi benedixerunt domi
num dicentes. benedictus qui lo
cum suum incontaminatum seruauit.
Suspendit autem michanoris ca
put in summa arce ut euidentis es
set et manifestum signum auxilij
dei. Itaque omnes unum consilio
decreuerunt nullo modo diei istum
absque celebritate preterire. habere
autem celebritatem terciadecima die
mensis adar que dicitur voce si
riaca pridie mardochei die. Igitur
hij erga michanorem gestis et ex

illis temporibus ab hebreis ciuita
te possessa. ego quod in his fatiam fi
nem sermonis. Et si quidem bene
et ut historie competit hoc et ipse
velim. si autem minus digne con
cedendum est mihi. Sicut enim vi
num semper bibere aut semper
aquam: contrarium est. alternis
autem uti delectabile: ita legentibus
si semper exactus sit sermo non erit
gratus. hic ergo erit consumatus.

**Explicit liber secundus Macha
beorum.**